

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Economische Zaken
Dhr. H.G.J. Kamp
Postbus 20101
2500 EC 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer
06-57593247

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
reactie internetconsultatie
Mijnbouwwet 2015

ons kenmerk
ECFD/U201501328

datum
4 augustus 2015

Geachte heer Kamp,

Hierbij treft u onze reactie op de internetconsultatie "Wijziging Mijnbouwwet veiligheid en regie", die van 19 juni tot en met 17 juli 2015 ter inzage lag. Wij ondersteunen de behoefte aan de wijziging van de wet. De beweging van een strikte marktordeningswet naar een instrument waar bredere afweging plaatsvindt van overige aspecten, zoals het milieu en de ruimtelijke ordening, is absoluut noodzakelijk.

Daarnaast zijn wij blij met de recente beslissing van het kabinet om de opsporing en winning van schaliegas voor een periode van vijf jaar niet toe te staan. Dat geeft de noodzakelijke ruimte om op goede en gezamenlijke wijze invulling aan te geven aan het komende proces van energietransitie.

Wij vragen u in deze brief aandacht voor de volgende vijf hoofdpunten.

1. Verbod op winnen schaliegas en schalieolie opnemen in Mijnbouwwet
2. Vergroten gezamenlijke inzet op hernieuwbare energie
3. Direct adviesrecht gemeenten bij opsporings- en winningsactiviteiten
4. Direct adviesrecht gemeenten bij besluiten over ondergrondse opslag
5. Ook inzicht in mogelijke schade aan bedrijfsprocessen

1. Verbod op winnen schaliegas en schalieolie

Hoewel de Mijnbouwwet op alle activiteiten in de diepe ondergrond ziet, is de directe aanleiding voor het wijzigen van de wet met name gelegen in de actuele discussie rondom schaliegas. Recent hebben gemeenten tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG met een overgrote meerderheid aangegeven, dat zij tegen de opsporing en winning van schaliegas zijn. De media toont dat dit standpunt bovendien breed maatschappelijk gedeeld wordt.

Wij constateren dat de besluiten van het kabinet voor een deel in lijn zijn met dit maatschappelijke beeld. Zo sluit het aangekondigde moratorium van vijf jaar bij dit beeld aan. Het wordt echter in het

huidige wetsvoorstel eenvoudiger om de Rijkscoördinatieregeling van toepassing te verklaren. Zoals het nu lijkt, is het in deze gevallen niet langer noodzakelijk om het gevoelen van de ministerraad te peilen en ook behoeft het niet te worden voorgelegd aan de Staten Generaal. Bovendien is invloed van gemeenten in deze gevallen nihil door het wegvallen van de verklaring van geen bedenkingen. Het gevoelen is dat de weg naar het opsporen en winnen van schaliegas daarmee open ligt.

Dit staat in onze beleving haaks op wat de samenleving in brede zin heeft aangegeven te willen en op de uitgesproken wens van de ministers om te investeren in vertrouwen. Wij dringen er daarom op aan om in de Mijnbouwwet een geheel verbod op het winnen van schaliegas en schalieolie op te nemen, welk verbod alleen in het geval van zeer zwaarwegend landsbelang en met goed omklede procedures terzijde geschoven kan worden.

Zeker nu het kabinet aangegeven heeft eind dit jaar te bepalen of schaliegas tot de mogelijkheden voor energiewinning behoort, biedt het nu zo open vrijgeven in de wetgeving te weinig houvast.

2. Vergroten inzet op hernieuwbare energie

We realiseren ons dat een verbod op het winnen van schaliegas ook inhoudt dat sterker ingezet moet worden op hernieuwbare energie. Het is immers duidelijk dat Nederland ook in de verre toekomst over voldoende energie zal moeten beschikken. Hoewel het onderhavige wetsvoorstel niet ziet op de totale energieopgave, verzoeken wij u ook langs deze weg gezamenlijk meer te investeren in hernieuwbare energie en burgers en bedrijfsleven meer ruimte te geven om zelf hierin te investeren door het zoveel mogelijk wegnemen van (juridische) hindernissen.

3. Adviesrecht opsporen en winnen

Primair willen gemeenten graag volledig en rechtstreeks adviesrecht bij het opsporen en winnen; dit in de lijn van de eerder door de Tweede Kamer ingediende amendementen. Bij de indirecte adviesmogelijkheid zoals die nu in het wetsvoorstel zit, is het denkbaar dat provincies een advies van gemeenten naast (geheel of gedeeltelijk) zich neerleggen omdat er volgens de toelichting sprake is van een 'integraal' advies, waarbij de provincie moet afwegen of zij het advies van de gemeente tot de hare maakt. De gemeenten willen als eerste overheid zodoende direct advies kunnen uitbrengen aan de vergunningverlener. De wens voor volledig en rechtstreeks adviesrecht geldt te meer nu gemeenten de Wabo-bevoegdheid in de opsporingsfase verliezen.

Subsidiair ten aanzien van het huidige wetsvoorstel merken het volgende op.

- Volgens de toelichting wordt de uitgebreide voorbereidingsprocedure (afdeling. 3.4 Algemene wet bestuursrecht) van toepassing voor het besluit tot instemming en het besluit tot wijziging van een winningsplan. Dit biedt gemeenten de mogelijkheid zienswijzen in te dienen om op die manier invloed uit te oefenen op het besluit. Als de Crisis- en herstelwet niet van toepassing is, kan ook beroep worden ingesteld tegen deze besluiten. In de tekst van de wet is hierover echter niets terug te vinden. Kunt u aangeven hoe u dit vorm gaat geven?
- Voor het indirecte advies wordt in het wetsvoorstel de term: 'betrekken bij' gebruikt. Dit is een gebruikelijke manier van wetgeving. Het betekent dat de provincie niet voorbij mag gaan aan inbreng van de gemeente bij het opstellen van het advies. Duidelijkheid over de manier waarop gemeenten betrokken moeten worden bij het advies, wordt over het algemeen niet in een wet geregeld maar bij Algemene maatregel van bestuur of via de memorie van toelichting. Kunt u aangeven hoe u dit vorm gaat geven?

4. Adviesrecht opslag

Het onderhavige wetsvoorstel ziet enerzijds op opsporen en winnen en anderzijds op opslag in de diepe ondergrond. Ten aanzien van opslag ontbreekt in de concepttekst nog het adviesrecht voor gemeenten geheel. Dit terwijl nu in recente verleden juist hier veel negatieve ervaring mee is opgedaan.

Gemeenten willen graag dat het lokale en regionale gebruik van de ondergrond, met enkel lokale of regionale effecten, lusten en lasten zoveel mogelijk onder de (samenwerkende) gemeentelijke bevoegdheid komt te liggen. In de overige gevallen willen gemeenten een (direct) adviesrecht. Wij dringen er dan ook op aan om dit voor gemeenten wettelijk vast te leggen.

5. Schadebegrip

Het begrip schade is eng geformuleerd in de huidige wettekst. Er wordt gesproken van 'ernstige schade aan gebouwen en infrastructurele werken'. Hierdoor lijkt schade voor bedrijfsprocessen zoals van het NLR (bijvoorbeeld in het geval van onbetrouwbare metingen) of datacentra en schaduwschade geen rol te kunnen spelen bij het weigeren, wijzigen of beperken van een vergunning. De impact van mijnbouwwetactiviteiten op een gebied en haar gebruikers kan erg groot zijn. Het niet vooraf zo volledig mogelijk in kaart brengen van die mogelijke schade en voldoende voorzieningen treffen om de schade te vergoeden, zorgt voor een onjuist beeld bij de aanvrager en onzekerheid bij de omgeving. Wij verzoeken u dringend om wettelijk de aanvrager te verplichten een zo volledig mogelijke inschatting van de schade op te laten maken en afdoende voorzieningen te treffen voor eventuele schadeclaims, zodat burgers en overige bedrijfsleven op een goede afwikkeling van schadeclaims kunnen rekenen.

Overige punten

- Artikel 4.3 van de Wet ruimtelijke ordening wordt gebruikt om de structuurvisie ondergrond te 'koppelen' aan het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, zodat ook een ruimtelijk aspect onderdeel gaat uitmaken bij de beoordeling van opsporings-, winnings- en opslagvergunningen door het ministerie van Economische Zaken. Het is niet duidelijk welke gevolgen dit heeft voor het al dan niet verlenen van een verklaring van geen bedenkingen bij de beoordeling van een omgevingsvergunning op basis van de Wabo. Betekent dit dat Gedeputeerde Staten op basis van artikel 6.6 verklaring van geen bedenkingen-orgaan worden of blijft de gemeenteraad hierin een rol houden?
- SodM krijgt een adviestaak bij het beoordelen van omgevingsvergunningen op basis van artikel 2.1 Wabo. Advisering gebeurt nu nog veelal door gemeenten op basis van een dienstverleningsovereenkomst. Kunt u aangeven of dit zo blijft?
- In artikel 5.26 van de Omgevingswet wordt geregeld dat beoordelingsregels worden gesteld met het oog op het waarborgen van de veiligheid (a) en de evenwichtige toedeling van functies aan locaties (b). Hier ontbreekt het belang dat nu aan de Mijnbouwwet wordt toegevoegd: ('het voorkomen van ernstige schade aan gebouwen of infrastructurele werken' en 'het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte, grondwater of mogelijkheden tot opslag'). Wordt de Omgevingswet via de Invoeringswet Omgevingswet hierop aangepast?

- De gemeenten streven ernaar het ruimtelijke ordeningsproces voor mijnbouw te normaliseren, in die zin dat deze activiteit evenals alle overige activiteiten (tot aan de bijgebouwen bij een woning aan toe) te bestemmen op het niveau van een bestemmingsplan of inpassingsplan.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'C' followed by a horizontal line and a vertical stroke.

drs. C.J.G.M. de Vet
Lid directieraad